

BELLPUIIG

ARTÀ

15 NOVEMBRE 1986

Nº 40

-V EPOCA - ANY XXVII-

REVISTA QUINZENAL

**TEMPS
DE
TORDS**

I BOLETS

sumari:

- * EDITORIAL
- * ARTÀ I ELS ARTANENCs
- * EL POBLE MÉS POBLE
- * NOTICIARI, XERRIM-XERRAM
- * ESPORTS
- * ALTRES COL.LABORACIONS

Editorial

Quí de nosaltres imaginava que l'energia nuclear representàs un perill per a Mallorca abans de què en Reagan i en Gadafi (dos bollats) decidissin fer una prova de força?.

El cas és que ara, per una fuga a la llunyana Ucraïna, a una central nuclear de Chernobyl (ús pacífic de la radioactivitat), una bona part del medi rural de la nostra illa es veu afectada

(passa a plana 2)

Editorial

TEMPS DE TORDS I BOLETS

[ve de portada] d'alguna manera. Els més afectats són sens dubte els caçadors, que veuen com tota una sèria d'aus migratòries vénen (o poden venir) amb una quantitat molt superior a la normal de radioactivitat, doblant en alguns casos el nombre de bekerelis permès per les Comunitats Europees.

Amb tot i amb això, i aquest és el tema d'aquesta editorial, hi ha tot un altre col·lectiu de gent que també es veu afectada i que no són propiament caçadors, sinó simplement un grapat de gent que empren el seu temps de lleure en anar a caçar tords al coll.

Si ja estam passant de la societat del benestar a la societat de l'esbarjo, és poc arriscat afirmar que cada vegada més tots sentim una necessitat de poder gaudir de temps de lleure per fer el que volgum. I no tenim cap dubte que una de les principals fites d'aquest temps és prendre contacte amb la Natura.

Anem als fets. Després d'una sèrie de ridícules vacilacions, el nostre Govern Autònic ha pres la decisió molt atressada i molt encertada, de prohibir la comercialització i, per coherència, la caça de totes les aus migratòries que poden haver tingut contacte amb el núvol radioactiu emanat del reactor de Chernobyl.

Deixant de banda totes les repercussions econòmiques, que són moltes, ja defensades per els comerciants del ram, analitzem quines són les conseqüències per a el ciutadà del nostre poble. La primera i tal volta la més important, és que una energia relativament novella ha tirat per terra, al manco per enguany, un costum encesstral de la nostra societat rural. Tot el que suposava d'entreteniment i de passar-ho bé, sortir amb les fosques humides i qualche vegada gelades, de les matinades de la tardor i de l'hivern, per un caminet de muntanya fins arribar, encara ben negre, al lloc escollit per "estendre". Assegut damunt una pedra banyada, a esperar que cantas el ropit, amb emoció a tot el cos, una emoció que tan sols pot entendre el que ha tingut alguna vegada unes canyes amb les mans, després una cega els dies de sort, i tot seguit la primera "bufetada" del tord més dematiner. Tret de contades ocasions, se llevàvem l'emoció i el disfrut que sentíem tot el temps que esperàvem pacientment, ningú hauria fet una dematinada com aquelles.

I tot el que hem descrit fins ara formava part de l'esbarjo personal de cadascun.

I enllaçant amb el tema anterior, per coincidir en el temps, parlarem una mica d'esclata-sangs. Les nostres garrigues invadides pels humans.

Aquesta podria ser la millor definició dels esclata-sanquers. Examinat una mica més profundament, és també una forma de consumir el temps de lleure, posant-nos en contacte amb la natura.

Si disposar de grans extensions de sòl per el nostre temps de lleure és, cada vegada més, una necessitat, no podem concebre com els nostres mandataris públics consenten que tota la càrrega sia suportada pels particulars. Defensem i defensarem sempre el dret que l'home té a disfrutar de la natura. Però, tot té un preu, i no és de justícia que això hagi de ser suportat per uns particulars, propietaris legítims dels terrenys, amb les conseqüències que suposa una invasió massiva de les seves propietats.

Quin sentit té pagar impostos, que cada dia són més, si no ensumam en els nostres polítics ni intencions de fer un gra parc "natural" o qualsevol altre sistema que permeti a tothom usar i disfrutar, dins una moderació, de gran espais de natura.

Al nostre municipi hem de suportar aquesta necessitat de bona part dels habitants de l'illa, i no tenim, a canvi, cap contraprestació. També haguéssim pogut posar ciment durant el boom turístic dels anys 70. Per les circumstàncies que sia no el tenim. Ara demanam que això, tenir espais naturals més o manco verjos, gaudesqui de compensacions.

Esperam que algun dels nostres polítics de Ciutat tenguí uns quants dies de temps lliure per poder remugar aquesta modesta suggerència.

BELLPUIG

REVISTA QUINZENAL
Nº 40 V EPOCA 15 NOV. 1986

DIRECTOR: Rafel Umbert
CONSELL DE REDACCIO:

C. Obrador G. Bisquerra
S. Massanet J.L. Martín
Taller de Comunicacions

COL·LABORADORS:

C. Obrador G. Bisquerra
Pere Ginard Seb. Riera
Pedro Ginard Pedro Vaquer
J. Solivellas Rafel Ginard
Ant. Ginard Josep Melià

ADMINISTRACIO:

G. Bisquerra A. Esteva
R. Fernández T. Esteva
C. Guerrero

REDACCIO
I ADMINISTRACIO:

C. Rafel Blanes, 10, 12. ARTA.

Dipòsit legal: P.M. 57-1969.

IMPRIMEIX:

Gràfiques Llevant
Carrer Ciutat, 55. ARTA.

XERRIM XERRAM

ES GROS LA GENTADA que ens visita per aquest temps, per veure de trobar uns quilets d'esclata-sangs.

Ara que el que més troben són moltes picades d'argelagues i també molts de bolets.

I la majoria se'n tornen carregats des de Ca'n Pistola o d'es Trial, bravejant del que han "trobat" i deixant la garriga més capolada que deu cavaions d'ordi per un carretet de batre.

No sé on arribarem. Sembla que seria bo fer-los pagar un impost o posar fronteres al terme.

ELS NOSTRES BANCS, pel fet de trobar-se quasi tots al mateix redol, semblen un gran pop que aferren els nostres diners.

Ara diuen que s'hi afegirà "La Caixa". Uns diuen que si a "Ca Na Metxa" i altres que si a Ca'n Tàstara o a Correus. De fet ningú sap res o qui ho sap no ho diu, però la gent xerra.

D'aquest pas, no podrem passar pel carrer de Ciutat sense que de qualche portal ens estirin pel jac, demanant-nos els deixem els duros.

ES BEN HORA QUE S'ACABIN ses obres a Na Batlessa.

Un va al metge, entra i demana: Qui és el darrer a tal metge?

Tothom és baralla per contestar. Allò sembla una casa d'un mort, el silenci és la resposta perquè ningú sap quans en te a davant.

I ademés, quan un entra a la casa se'n duu un trastorn, perquè hi troba més de 50 persones que esperen a la consulta de tres metges. I si demanes ningú sap res.

NOTICIARI

HOMENATGE A L'AMO EN BERNAT RANDA

De gran festa es pot qualificar l'homenatge que l'agrupació local "Esclafits i Castanyetes" organitzà amb gran encert, al popular sonador i cantador l'amo en Bernat Randa el passat dissabte dia 8.

Ençatà la vetlada En Toni Butler amb un glosat, narrant els trets més característics de l'amo En Bernat. Seguidament, l'escola de l'agrupació varen fer una petita mostra. Les següents el veterà grup "S'Estol des Gericó" de felanitx que deixaren amb la boca oberta al públic. Molt simpàtic va ser un ball que feren amb l'agrupació anfitriona i que tancaren la mostra amb un parell de ballades del seu repertori.

TRASPAS

Des del dia 1 de novembre el restaurant "Es Pins" ha canviat de propietari. Actualment el regenta en "Teo" conegut de tothom, ja que fa molts d'anys du un bar a Canyamel.

Sort, Teo.

RESIDENCIA

El dia 23 d'octubre els residents de la Posada dels Olors varen esser convidats a un dinar a s'Era de Pula.

Ja fa uns anys que aquesta empresa té la bona mania. Feren una excursió a Cala Millor, Sa Coma i una visita a la discoteca de les ruïnes de l'any 3000 (DRHAA) i acabaren a s'Era de Pula on foren obsequiats amb un bon dinar i alegrant el final amb un fi de festa.

Abans de passar al ball obert, es va fer entrega a l'amo en Randa d'uns regals donats per l'Ajuntament, sa Nostra i Esclafits i Castanyetes, que l'amo en Bernat va agrair cantant i sonant unes gloses, obrint així el ball obert.

També hi participaren el grup Sis Som i Música Nostra. La gent ballà fins al cansament encara que foren compensades amb una xocolatada amb ensaimades devers la mitja nit. Hi ha que dir que a l'acte també s'hi sumaren un bon grapat d'agrupacions de tot arreu de Mallorca i que foren obsequiades amb una senalleta brodada per part d'Esclafits i Castanyetes com a record de l'homenatge, com també un sopar a les "Josefines".

Enhorabona idò a "Esclafits i Castanyetes" per l'organització. I a vos l'amo en Randa, que poguéu tocar i sonar per a molts d'anys.

NOU ENCARREGAT A NA BATLESSA

Ha estat coberta una plaça d'auxiliar de l'SMOE per dedicar al casal de cultura de Na Batlessa.

El designat és en Guillem Serra Gelabert, el qual ha guanyat les proves oposicions a dita plaça, entre 17 sol·licitants.

La feina a fer sembla que de moment és encarregar-se de la biblioteca de Na Batlessa (adherida a la xerxa del CIM), i també del arxiu municipal.

Enhorabona.

@@@@@@ ECOS

NACIMIENTOS

Día 3 de Octubre.- **Javier Centó Gil.** Hijo de Juan y María. C/. Son Servera, 57.

Día 6.- **Rafael Cruz Bernat.** Hijo de Rafael y Francisca. C/. Barracas, 37.

Día 9.- **José-Manuel Gil Macarro.** Hijo de José Antonio y María. C/. Barracas, 13.

Día 11.- **Xavier Ginard Torres.** Hijo de Miguel y Mª Damiana. C/. Ciutat, 2-3^a.

Día 23.- **Josep Esteve Gelabert.** Hijo de Antonio y Margerita. C/. Era Vella, 44.

Día 26.- **Eva-María Pérez Cano.** Hija de Evaristo y Mª Bárbara. C/. San Francisco, 18.

MATRIMONIOS

Día 2 de Octubre.- **Antonio Lliteras Amorós** con M^a del Carmen Fernández Arévalo. C/. C. y Llobera, 55.

DEFUNCIONES

Día 5 de Octubre.- **Francisca-Ana Ginard Llaneras.** a) Maleta, 78 años. C/. Mestral, 34.

Día 10.- **Guillermo Ferragut Ginard.** a) Pelleté, 75 años. C/. M. Andreu, 2.

Día 14.- **Leonor M. Servera Gil.** a) Metxa, 93 años. C/. Crema, 18.

Día 21.- **Cristóbal Ferrer Ferrer.** a) Sagristà, 83 años. C/. Gran Via, 21.

Día 24.- **Francisco Torres Font.** a) de Son Coll, 83 años. C/. Llebeig, 14.

Día 27.- **Florencia Flores Garrido.** 75 años. C/. Pitxol, 18.

Día 31.- **Francisco Trujillo Rosado.** 72 años. C/. C. y Llobera, 46.

El día 14 falleció ahogado en "Sa Canova", el súbdito alemán **Hans-Wilhelm Adorf Böhn.**

El día 28, falleció en Artà **Emilio Cortés Latorre**, hermano de la esposa de Juan Ginard a) Sarasate.

Viure avui i demà seguir el "trui"

Si el Papa és el representant de Jesucrist a la terra, en Sarasate ho és de la bohèmia i la hidrofòbia. Els qui els coneixem d'aprop, tenim la certesa que l'element líquid l'es mussa tant com a un gat de calciner.

Fa una senalla d'anys, li vaig sentir donar un consell a una persona, tocada d'hipocondria, que gemegava prou de la salut.

- Tú passa fam, que jo menjaré les gòfies.

No descobresc Sos Monjos si dic com romangué aquell bon home davant tal escopetada. Ni és pas difícil imaginar-ho. Pensau quin negoci hauria fet el Redemptor, si el Cireneu, en lloc de ajudar-li a portar la Creu, s'hagués assegut damunt a la gatzoneta.

En Sarasate no té parany. Es un disburàssic de marca de ceba. Com un moix godoi, caigué de peus dins Artà i, des de llavors, el nostre poble és una olla de caragols. Frigorós xerrataire, capaç de fer escoltar un sauló, és un bòbilis-bòbilis que no és de Déu ni del dimoni. Tant se'n val.

Feim jurament d'enamorat: Cada matinada se signa amb la mà dreta i és l'únic ciutadà artanenc, que no ha de fer menester els serveis d'En Biel d'Algaire. ¡Ni tan sols sap a on viu!

P'en Joan, el que la greixonera cou, tot és bo.

Pere Ginard.

EMPERONS A "QUENS I QUENES"

Senyors de la "resta del poble".

Qui denúncia, fa renúncia.

Una carta tan hermosa, deontològica i ben redactada, és indigne del covard anonimat.

Es de caire electoralista. Per anònims fervorosos, els passats comicis ballà Costa i Llobera. Ara, Na Caragol paga els plats romputs.

Tendrieu la meva admiració i aplaudiment, si, sense careta, en lloc de predicar donasiu blat.

En cas afirmatiu, tots ho celebrariem.

Molt cordialment,

Pere Ginard Ferrer.

AREA URBANA - OCTUBRE -

Día 1	19,0 lts. m2.
Día 11	10,0 lts. m2.
Día 13	1,5 lts. m2.
Día 16	0,5 lts. m2.
Día 17	4,3 lts. m2.
Día 18	3,4 lts. m2.
Día 23	15,5 lts. m2.
Día 24	15,0 lts. m2.
Día 25	1,0 lts. m2.
Día 26	2,5 lts. m2.
TOTAL ...	73,2 lts. m2.

Una xerrada amb...

RESUM

DEL GLOSAT

QUE SE LLEGI

EL VESPRE

DE L'HOMENATGE

M'he revestit de coratge
i he surtit ben animat
perque jo vull fer costat
de veres a s'homenatge
que mereix tal personatge
de tothom apreciat

De nom li diuen Bernat
Artigues i Rosselló
ell és un bon sonador
i sempre ho ha demostrat
alegre i espabilat
de no res fa una cançó

Tot mallorquí el coneix
canta, toca i no es demanda
i sense fer propaganda
un "aplauso" es mereix
tot Artà ho reconeix
visque l'amo En Bernat Randa

Esclafits i Castanyetes
de vós estan agraïts
per això s'han reunits
a fer moltes mambelletes
nins, jovenells i ninetes
amb uns ulls ben desxondits.

Ben aviat popular
juntament amb sa guiterra
dins es plà i per sa serra
no faltaveu a cantar
qui vos volia guanyar
ben prest feia els ous en terra.

Sou la mar de graciós
aposta mai heu fet nosa
cantant amollau qualque glosa
vos sou hàbil i xistós
per això quan cantau vos
tothom queda boca closa.

De tot Mallorca ha vengut
gent a aquesta vetlada
sa festa s'ha preparada
perquè ho teniu merescut
idò molts d'anys i salut
sa festa ja hem començada.

Artà, novembre 86.

A. Ginard, a)Butler.

L'amo En Bernat Artigues Rosselló a)Randa, nascut allà per l'any 1918 a Son Carrió. Home de la més pura pagesia, després de cuidar-se de la finca de Cabrera, vengué a Artà ja fa molts d'anys. per cuidar-se d'es Murtalet i aquí s'hi va arrelar com un artanenc més. En motiu del sencill, però emotiu homenatge que el folklore mallorquí li va fer el passet dissabte, dia 8, BELLPUIG ha fet amb ell la següent xerrada.

BELLPUIG.- Vos esperaveu aquest homenatge?

BERNAT RANDA.-- Sincerament, no. No m'ho esperava. Així mateix m'avisaren ja que, com que som prim de cor, no me passàs qualque cosa. Però, mai pensava trobar-me amb aquesta festada. Aprofit per donar les gràcies a tots els organismes i grups que hi participaren i sobre tot als organitzadors, "Esclafits i Castanyetes", com també agrair els obsequis i l'assistència del públic.

B.- Per què creis que el vos han fet?

B.- "Hombre", i supòs que, pels llargs 50 anys que toc i cant i per què he anat per tot. Les arrels, avui, es tornen cercar i sonadors vells com jo ja en queden pocs. Els qui entenen de música "nostra" m'aprecien molt. Sobre tot els agrada molt el "batut" que faig amb la guitarra.

B.- D'on creis que vos ve aquest "do"?

B.R.- I jo crec que es de naturalesa. De totes formes en la família de ma mare ja hi ha hagut cantadors. Ella ja m'ho deia des de petit: sembles a la meua part. Allò de tocar m'ho va ensenyar un pastor petrer i moltes de vagades m'havia de tancar al sostre ja que feia mal de cap a ma mare, on, més d'una vegada em quedava adormit (els vespres feiem llarg).

B.- Improvisau o ho duis un poc preparat?

B.R.- Normalment ho improviso i és el que agrada a la gent. Per cert que el vespre de l'homenatge no me'n sortia cap ja que estava un poc emocionat.

B.- En recordau cap d'aquesta nit?

B.R.- Ara no. Però, si vols, n'improviso una: (em pareix que la vaig cantar)

Totes ses artaneres
tenen un divertiment
que en clovelles de taronja
tenen s'estimat content.

B.- Llocs on heu actuat.

B.R.- Per tota Mallorca i Menorca. Els més importants, per a mi, han estat: L'Auditori, Parc de la Mar, Andraitx, Valldemossa, Teatre Principal (aixecàrem al

BERNAT ARTIGUES ROSELLÓ

públic), Plaça Major de Palma, Port de Manacor. A Menorca vaig tenir un gran èxit. Va ser gros. Quasi m'hi vaig quedar per l'emoció. Ah, quan estava a Cabrera anàvem amb un llaud a Ses Salines a cantar per qualsevol motiu. Era per sortir una hora o dues de l'illa.

B.- Tendreu seguidors dins la família?

B.R.- Encara que venc de família molt cantadora, crec que no.

B.- Que vos pareix el resurgiment actual de l'antic?

B.R.- Em pareix molt bé. M'agrada més ara que no llavors. Encara que era més natural, abans, ara s'aprecia més. Les nostres són molt bones i als balls oberts hi participa més gent. La gent s'encalenteix ballant i te'n demana més.

B.- Actualment, actua en un grup concret?

B.R.- Encara que com ja he dit, he anat per moltes parts, actualment vaig amb el grup "Esclafits i Castanyetes". Jo hi faig la part pagesa, o sia, la part antiga de cançons improvisades tant dins la mostra com al ball obert. Els joves fan la part de la música armònitzada.

Això ha estat la xerradeta que hem fet amb l'amo En Randa que, malgrat s'anava animant, hem hagut de tallar. Fins una altra l'amo En Bernat i vagi això com a l'adhesió de BELLPUIG al vostre homenatge.

C.O.S.

Bellpuig presenta avui una entrevista que ha cregut convenient fer a una persona molt popular dins Artà. Tothom el coneix pel seu "mal nom" heretat de la seva professió, i que ja anomenaven al seu pare pel mateix motiu i també l'ha heretat el seu fill, encara que no tenguí res que veure amb la feina del seu pare i avi.

Es tracta d'En Joan Alzamora Moll, "En Joan Carter". Un home que ha dedicat quasi tota la seva vida (40 anys) al repart de la correspondència al nostre poble. El seu pare ja ho va fer fins que es retirà i ara li ha arribada l'hora al fill. En Joan Es Carter, s'ha jubilat.

Per tal motiu, ens presentam a caseva, i li demanam que ens conti els records dels 40 anys de la seva feina al cos de Correus.

JOAN ALZAMORA MOLL

BELLPUIG.- Joan, ens hem adonat que fa unes setmanes que ja no fas feina, degut a que t'ha arribat la jubilació. Ens vols dir quan va ser?

JOAN.- Idó sí, des del dia 17 d'octubre estic lliure de l'obligació de fer feina.

B.- Recordes la data del teu ingrés a Correus i en quines condicions?

J.- Vaig ingressar a Correus el dia 9 de juny de 1.946, amb caracter interí. El 28 de juny del 48 vaig fer oposicions a Ciutat i des del 3 de desembre del mateix any he format part de la plantilla efectiva del cos de Correus.

B.- On va ser el teu primer lloc de feina?

J.- Sempre he fet feina a l'oficina d'Artà, per tant, ha estat el primer i darrer destí.

B.- Quin personal hi havia per aquell temps?

J.- L'administrador era D. Ramon Soler Quetglas, EPD., i el meu pare que era l'únic carter. Amb la meua plaça quedava augmentada la plantilla amb 2 carters a Artà.

B.- Com es desenvolupava la feina aleshores?

J.- Entràvem a les 6 del matí, recollíem les bústies i entregàvem les saques a l'ambulant

al tren que sortia a les 6.30. A les 10.30 tornàvem a Correus a esperar el tren de les 11.30 i sortíem a repartir el correu. A les 5.30 de l'horabaixa, fèiem un altre repart acabant la feina devers les 8 del vespre. També llavors pagàvem tots els vells, i record que cobraven 90 pesetes al mes.

B.- Fes una comparació de la feina de abans a ara.

J.- Aleshores no hi havia tanta correspondència com ara. El matí sortíem amb unes 40 cartes i l'horabaixa més o manco amb 200. Ara en un dia se'n reparteixen unes 1.700.

B.- Durant els 40 anys de feina, quins companys has conegut a Artà?

J.- Administradors: Ramon Soler, Miquel Llodrà, Tomeu Amorós (1ª vegada), Manolo Gómez (3 anys i mig com a suplent), En Gustavo Del Barco i actualment en Tomeu Amorós per segona vegada.

De Carters: mon pare, en Pere Ginard (E.P.D.), en Miquel Mestre (contractat), en Tomeu Alzina, des del mes d'agost d'enguany, i ara em succeeix, (contractada) na Maria Flaquer Brunet.

B.- Amb quines condicions t'has jubilat?

J.- Als 65 anys, 40 de servei i amb el 100 per 100 del sou, malgrat no sia molt alt.

B.- El teu pare, "l'amo en Joan Carter", et va impulsar per entrar a Correus?

J.- Sí que va empenyer. Abans d'entrar a Artà, ja vaig anar a Madrid on vaig fer oposicions de Correus, però no em varen aprovar. Aleshores hi havia molts de "ex-combatientes i altres herbes". Abans de carter jo feia feina a la ferreria de Ca'n Gil.

De dreta a esquerra: A. Palou, J. Alzamora, T. "Sua", Pere "Moné", P. Ginard i J. Sard, el 20 de març de 1965, esperant el Dtor. Gral. de Correus, i que per cert no vengué.

EN JOAN, ES CARTER

B.- Sembla idò, que amb tu s'acaba la "saga" de "En Joan Es Carter".

J.- Sí, amb la meua jubilació s'ha acabada. Però no acaben els "Joans Carters", ja que tant jo com el meu fill, sembla que morirem anomenant-nos així.

B.- Joan, sense menysprear ningú, de quin administrador guardes més bon record?

J.- Tots han estat molt bons companys. Una cosa tal volta destacaria: Pel fet de ser foraster aquí, potser que agafàs molta estima a N'Eddi", (Del Barco) homo molt popular dins el poble i que crec es va guanyar l'amistat de molts d'artanencs.

B.- Diuen que el servei de Correus té bastant que desitjar; tu que hi dius?

J.- Es una realitat que no podem amagar. En general la imatge de Correus ha perdut molt. També dins el nostre poble. Record aquelles arribades dels ambulants que portaven el correu amb una dignitat i una gran seriositat. Avui això no hi és, i també la feina ens passa per damunt el cap i no podem atendre així com voldríem. Dues inspeccions ens han aprovat l'augment de plantilla, però no arriba.

B.- Quines temporades hi ha més feina?

J.- Només per a Nadal. L'altre temps és més o manco per l'estil.

B.- Encara es reben telegrams?

J.- Sí, però pocs. Una mitja de 2 o 3 per dia.

B.- Com està dividit Artà pels vostres efectes?

J.- Amb dos barris, separats pels següents carrers: Ciutat, Antoni Blanes, Rafel Blanes, Sol, Sanxo de La Jordana i A-beurador. Artà compta amb 25,400 Kms. de carrers.

B.- La correspondència comercial, ha tingut augment o minva?

J.- Ha augmentat molt. Només els bancs i els nous comerços basten per haver-n'hi molta més.

B.- El teu pare, quins anys va estar a Artà?

J.- Mon pare va entrar a Correus a Artà l'any 1923 amb caracter interí. L'any 36 el destinaren a Burriana (Castelló) on hi va estar fins a l'agost del 39 que tornà a Artà, on s'hi va retirar el març de 1960.

B.- L'oficina de Correus, a quins llocs ha estat instal·lada?

J.- Record al carrer de La Caritat, Pedra Plana i Pou Nou, i Telégrafos al carrer de Son Servera, José Antonio i a l'Ajuntament.

B.- Quins entreteniments o "hobbys" has tengut a les teves hores lliures?

J.- Membre de la junta del Museu, de la directiva del Club Llevant, i temps enrra vice-president de les juventuts i congregacions Marianes, on hi vaig representar bastantes "comèdies", tant abaix de la Sagristia com al teatret de "Ca'n Mas".

B.- Com passes els primers dies de la teua jubilació?

J.- Bé, em passeig, me'n cuid de les assegurances de Mare Nostrum i M. Balear i també vaig qualque estona a ajudar als carters, ja que tots dos són novells a Artà i la feina els va un poc enrra.

B.- Has faltat a la feina moltes vegades?

J.- Ademés de les vacances, només he faltat 108 dies degut a un accident ocorregut l'any 1982, vora la gasolinera. Un cotxe em va atropellar i pensava no contar-ho.

B.- Quins artanencs, recordes, que actualment fan feina al cos de Correus.

J.- En Colau Caselles, (Garamu) En Rafel Terrassa, (Nonga) En Sebastià Ginard, (Butler) En Joan Sard, (Terres, i que està de baixa per malaltia) en Miquel Mestre, (Rector) en Bernat Píris, (Siurell) i en Tomeu Amorós, (Sopa).

B.- Joan, si haguessis de començar sa vida, tornaries entrar a Correus?

J.- Sí, sens dubte. Es una professió molt entretinguda. Sobretot abans, quan anàvem a peu, i a l'hivern no hi havia xubasqueros, ni "katusques", i els carrers, quan plovia, estaven plens de bassots, era tota una aventura anar a repartir a les fosques. Però també era més divertit.

El dia 20 d'agost de 1962, en que es tancà el surtidor de "Ca'n Sopa".

B.- Per acabar, contem una anècdota que recordis de temps enrra.

J.- Un dia en entregar una carta, l'amo em va dir que tenia que haver-la rebuda feia ja dos dies. El mata-segells duia data del mateix dia a les 12.30 tirada a Ciutat. Jo li vaig fer notar, però ell digué que un advocat seu li demanava un paper que venia amb aquella missiva, i que per tant feia tard. Al cap d'uns dies el vaig escometre i li vaig preguntar què havia dit l'avocat, i em contestà que havia baixat el cap, sense contestar paraula.

Una altra cosa curiosa és el franqueig que fa 40 anys es posava a les cartes. Costava 30 cts. i per a Nadal un afegit de 10 cts. més per els tuberculosos, cosa que queia molt malament a la gent.

Això és el que ens ha contat en Joan "Es Carter", i que reflexa el pas, llarg pas, de la seva vida professional dins el cos de Correus a Artà.

Li desitjam molts d'anys de vida per poderho contar als seus nets i renets.

G.B.

Llinatges artanencs

Per J. Solivellas

Perelló

Perelló. Nom de tres viles: Una a la ribera del riu Ebre, l'altra en el Gironés i al Júcar.

Quetglas. Deformació de la paraula "clergues" (del llatí "clericus") = home d'església.

Rayó. Cognom francès "Rai-llon".

Roca

Roca. Del pre-romà "rocca" = pedra.

Santandreu

Santandreu. Forma aglutinada de Sant Andreu (del grec: "aner andros" = home valent).

LA OBJECCION DE CONCIENCIA: MODO DE EMPLEO

Lo primero, como es natural, pensárselo muy bien. No se trata de no hacer la mili, simplemente porque no. Se trata de negarse al servicio militar estando convencido y en posesión de argumentos y/o creencias muy serias y coherentes, siendo consecuentes con el compromiso adquirido en todos los órdenes de la vida.

Lo ideal es que conozcais a algún objetor y si no escribinos al Apdo. 119 de Manacor. siempre es más fácil y seguro conocer a alguien que ya lo hizo.

Te puedes declarar objetor de conciencia en el Ayuntamiento o en la Caja de Reclutas.

Lo que es importante es que lo hagas antes de ir al CIR, porque en el CIR se considera que ya estás en filas. La Ley no prevé el caso de objetar durante la mili, aunque si se tiene muy claro ¿Porqué no se va a poder cambiar de idea y actuar en el momento que se crea conveniente?. Y de todas formas objetores se han declarado antes, durante y después.

Hay que presentar una Declaración Jurada y fotocopia del DNI. Es posible que incluso en la Caja de Reclutas te faciliten esta Declaración Jurada en modelo oficial.

MODELO DE DECLARACION JURADA

Yo...

con DNI.....

Natural de.....Nacido el.....

con domicilio en.....

C/..... nº...

debiendo incorporarme a filas en el R/...

llamamiento del presente año en el CIR nº...

DECLARO

Que soy Objetor de conciencia y por ello no pienso incorporarme a filas para cumplir el servicio militar.

Que presento voluntariamente a las autoridades militares para hacer constar mi condición de Objetor de Conciencia.

.....,a...de.....

Firmado

Es conveniente guardar una fotocopia.

Para mayor tranquilidad personal, si ese día te haces acompañar por alguien, objetor, a ser posible, te sentirás más tranquilo y seguro, aunque ya hoy día, la mayoría de militares han empezado a desarrollar cierto respeto por los que no comulgan con sus ideas. Y a la salida, unas cervezas para celebrarlo se toman mejor entre amigos que solo. Por experiencia.

Mujer:

- Vigile su salud
- Hágase un chequeo ginecológico

ES UN CONSEJO DE
LA ASOCIACIÓN ESPAÑOLA CONTRA EL CÁNCER
JUNTA PROVINCIAL DE BALEARES

Solicítelo gratuitamente al Tel. 23 01 49

EL POBLE MÉS POBLE

Josep Melià

A

Llevant, el cap i la frontera dels enemics, era la fortalesa d'Artà.

Caput... et frontaria inimicorum diuen els papers antics. De fet, abans de l'erecció del castell de Capdepera, tota la defensa de les terres llevantines depenia de l'al-mudaina del Puig de Sant Salvador. De nin, jo escoltava embadalit Sor Magdalena quan explicava la singularitat del pujol de la nostra Verge, una petita perleta enmig d'un collar de muntanyes. I m'entusiasmava, després de pujar l'escalonada, contemplar els cims que enclaustraven el nostre poble. Però ni acabava d'entendre quina mena de guerres hauria hagut de lliurar aquell pacífic país d'Artà ni fins a quin punt aquests condicionaments de la geografia determinen el ser o no ser de la vila amb més personalitat de l'univers mallorquí. De fet no crec que ho arribés a entendre del tot fins que en Sarasate va dir que a Saragossa tothom el tenia per boig i que en canvi a Artà era ben normal...

UN MÓN A PART

...I quedi clar que això del poble més poble de Mallorca no és una exageració patriòtica. És més arriscat tenir en Sarasate per una persona normal que no sostenir la singularitat artanenca. A Mallorca els equilibris territorials havien determinat, en temps de Roma, una polaritat Palma-Alcúdia, és a dir, entre la capitalitat establerta enmig de les dues grans badies susceptibles d'abrigar els majors ports comercials. L'Edat Mitjana canvià aquest plantejament. Obligat a mirar cap a dins, perquè els pirates no permetien aventures cap a fora, l'assentament a les fronteres marines adquirí una nova configuració. Andratx, Sóller, Santanyí, Pollença... són elements d'aquesta nova distribució estratègica. Pobles protegits, a distància prudent del mar, dominadors d'amples zones agrícoles. Dins aquest esquema, Artà, pel fet d'esser l'ajuntament més allunyat de Ciutat tenia moltes paperetes a la rifa. Des dels grans casals dels propietaris latifundistes, fins a la pu-

resa de les tradicions, era del tot normal que la vella Yartan adquirís aquest rebull dels pobles conscients de la pròpia nissaga.

No crec que sia una casualitat que Mossèn Costa situés l'acció de "La deixa del geni grec" a les terres d'Artà. Els amors entre Mellesigeni, l'homèric poeta hel·lenic, i la deesa autòctona Nuredduna, resumeixen en aquest sempre difícil maridatge entre les essències indígenes i les noves idees forasteres. És probable que Costa i Llobera visqués més sota l'emoció dels clapers de gegants i talaiots de "Ses Païsses", o la grandària catedralícia de les coves d'Artà, que sota la voluntat de fer una paràbola profunda entorn del suïcidi de totes les tribus de l'alzina que en la història foren. El poema, la deixa és la lira, la paraula redimida per la sang, l'amor i la bellesa. Però hi ha moltes més lectures a fer. Perquè, en el fons, el poeta fuig, Nuredduna és martiritzada i el poble s'immola d'una manera numantina quan la invasió genocida pren més força. I el que queda, al cap i a la fi, són els testimonis silencis de les pedres entotsolades, la serena foscor dels boscos, la pleta oberta a totes les aventures infantils. Queda un món a part, difícil, tancat, vitalista, en el qual les dificultats acaben per ésser redimides per la voluntat de sobreviure.

Un poble encès d'amor

Aquest poble encès d'amor, tal com diu la cançó d'Antoni Esteva Ginard i Mn. Thomàs que tant cantàrem de nins (i que en el seu enunciat demostra que la relació entre foc i sentimentss tant val per a una deesa pagana com per a un himne marià) per força havia de desembocar en una gent profundament apassionada. Els "bons artanencs i alegres", com diu un altre tonada antoniana, sempre han deixat veure aquest delit vitalista que els defeneix. Però d'un vitalisme ensenyorit, amb casta. Si alguna cosa defineix Artà és aquest profund senyoriu de la pobresa ben duita.

El senyoriu d'Artà té moltes manifestacions i no totes elles castes

ni ben perfumades. Sanchis Guarnier que conceixia amb tant de detall la vella tendència dels pobles a parlar malament dels veïnats segurament hauria situat aquest sentiment de superioritat dels artanencs en el seu punt exacte. No es pot oblidar, a fi de comptes, que Artà ja era vila reial quan Capdepera i Son Servera gairebé no tenien entitat. I la tradició oral ho ha recollit amb la insòlita franquesa pròpia d'aquests casos. Mentre Capdepera i Son Servera, avui pobles turístics, rics i amb oferta de feina que els artanencs han d'aprofitar, inciten a les necessitats fisiològiques, Artà s'asseu al tron comarcal i les realitza. Aquest és el substracte d'un repartiment de rols directament enllaçat amb l'avior del senyoriu.

Un senyoriu que a fi de comptes és poca cosa més que la cristallització de la tradició, el sediment de la història, la perfecta consciència d'ésser.

EL RELLOTGE ATURAT

Es obvi que les fronteres de la psicologia local - i més en un món com el nostre tan interdependent - no permet establir unes diferències rotundes. Tot està molt barrejat. Així i tot, Artà, que de vegades sembla aquella princesa que tenia el rellotge aturat, i que per molts de turistes representa la sorpresa d'un poble fet, acabat, just al costat d'una costa improvisada

i a on tantes coses es mantenen a mig fer, és qualque cosa més que un museu carregat de records o la remor d'un temps irrecuperable. Sense gaire més elements que la voluntat, que l'impuls per surar damunt les aigües de la crisi, Artà representa un seriós esforç de cultura, de dotació de serveis socials, d'infraestructura rigorosament pensada. És un poble que inverteix en educació, que estimula la seva gent més de cara a la superació individual que no pas a l'enriquiment material i que projecta un sentiment de solidaritat - és a dir de capacitat de mantenir projectes i esperances col·lectius - que altres comunitats no tenen.

Quin dubte hi ha, tanmateix, que en veure els vells casals tancats, que de vegades denoten el pes de les termites del temps, un rep una certa sensació de contradicció. No se sap bé quin seria el model més adequat per cercar l'empenta que les necessitats econòmiques d'avui reclamen. Es massa senzill i possiblement fals, entendre que el que la vila hauria de fer és seguir l'esquema de progrés i modernització que han establert els altres pobles de la comarca. Seria prou? Ho dubto. Moltes de les exigències que una part dels artanencs sostenen, per exemple preferir la qualitat a la quantitat, defensar el paisatge i l'equilibri ecològic, mantenir el control urbanístic damunt les temptacions anàrquiques, no són exactament propostes conservadores (en el sentit doïut que se sol donar habitualment a aquest terme) ans vertaderes propostes de futur. El drama, en tot cas, no prové de la manera de formular aquests ideals ans del poc predicament de les propostes alternatives.

I una cosa és innegable. Artà té la possibilitat de no repetir els desbarats dels altres. És una reserva intacta. Una força de futur en la mateixa mesura que és un orgull de passat.

Un país a fer

I el país encara és inèdit i possible. De vegades, tot admirant les escultures de Pere Pujol, em sorprenen les qualitats que poden assolir les pedres de caramel de les muntanyes d'Artà. Mai no hauria pogut sospitar que els roquissars del

nostre terme, degudament tractats amb intel·ligència i art, poguessin adquirir aquest to clàssic, sensual, que és inherent a les grans creacions de l'esperit. Si les modestes - es un dir - pedres, que durant centúries han passat de permetre bastir els poblats talaiòtics i els monuments funeraris dels pobles antics a la immanència quieta de les estructures del paisatge, encara permeten aquesta mena de sorpreses, que no hauran de fer totes les altres fonts de producció que la vila encara conserva? Estic segur que el temps a venir ho haurà de contestar.

Entre tant, poques coses més sedants, i profundes, com recomenar la visita freqüent al poble d'Artà. No sols a totes aquelles persones lligades de prop o de lluny a la vila, que aquests ho fan amb pretext o sense, ans a tots quants passen per Artà sense aturar-s'hi. Qui vulgui rebre un bany de vida, recuperar el pols de la Mallorca eterna, ho té ben avinent. Artà és un poble aparentment encalmat dins el qual bullen permanentment ànsies renovadores. A on les idees arrel·len i són discutides. A on l'orgull de la mallorquinitat encara és un fet que s'imposa a qualsevol altra consideració.

I el balanç no és gens negatiu. Mentre altres esbuquen, els artanencs reconstrueixen. Inverteixen en el millor capital que pot tenir un país: la pròpia gent.

BUENA GENTE LA DE ARTA

" Buena gente la de Artà..., un poco novelera! ". Diuen que això és tot el que encertà a dir, ja a les portes de la mort, la dona d'un metge. Veritat o mentida, la parròquia ho conta com a cosa certa. Jo ho he sentit contar com a dogma de fe i així ho vaig recollir a la meua novel·la "Les pluges de sal". L'expressió ha fet fortuna en certs ambients. I crec que encerta a definir un dels trets essencials del nostre caràcter.

Si Vicens Vives deia que el tarannà

dels catalans oscil·la entre el seny i la rauxa, els artanencs estem sempre a mig camí entre el realisme més brutal i la novel·leria. Vull dir que estem fermats al solc, al cicle de les estacions, a la migrada collita, i al mateix temps som fantasiosos, esburbats, entremaliats i calents. Som gent de festa, de tirar la casa per la finestra, de nits de folia al costat dels foguerons i de dijous llarders enfarinats i cridaners.

El poble, així, compensa les seves frustracions, dóna sortida a les energies reprimides. La fantasia novel·lera eixampla els horitzons i permet mirar el món amb una manera d'ésser que concedeix premi a la imaginació i que no posa massa entrebancs al desig de ser diferents. Això crea tolerància, per un costat, i facilita la convivència. A Artà, segurament, el capítol dels personatges singulars, aquells que rompen el motlo, és més abundós que a altres llocs. N'hi hauria prou endinsant-se dins aquest pou sense fons de vides i miracles per reconstruir tot un univers. I això és el més bell de tot. Perquè sota l'epidermis endormiscada del poble, les seves pedres venerables, els carrers estrets, tan sols ni es nota el batec de tanta ànsia. La bondat de la gent produeix discreció, amabilitat, educació, fins i tot, quan convé, silenci. Ésser artanenc imprimeix caràcter. Perquè no és un accident, és un destí. Una nota que t'identifica i et permet identificar. Amb ulls plorosos, en ocasió del recent judici per l'absurda mort del nin Pau Piris, la mare ho contava. Havia perdut un fill però sabia que tenia el poble al seu costat. No crec que a Palma ningú hagués pogut valorar el que això significava. Volia dir, simplement, que els artanencs potser no es noten però hi són. I quan els has de mester, no fallen.

" Buena gente la de Artà... " Ja ho va dir la metgessa. I novel·lera o no, però sobretot perquè és novel·lera i fantasiosa, i no s'ofega dins la misèria del no-res, és una gent meravellosa.

BASQUET

ESPORTS

FEMENÍ

L'equip femení de basquet, entrenat per Enrique Torres, va ser fitxat el mes passat. Són deu al·lotes que componen l'equip Sant Salvador. Han jugat en quatre ocasions i les seves components són:

Nº 4	Antonia Morey
Nº 5	Mª A. Santandreu
Nº 6	Maria Flaquer
Nº 7	Mª A. Flaquer
Nº 8	Antonia Bauzá
Nº 10	Mª Magda. Nicolau
Nº 11	Angela Infante
Nº 12	Encarna Rios
Nº 14	Antonia Gelabert
Nº 15	Antonia tous

Els resultats dels quatre partits jugats són:

San Salvador-J. Mariana	35-39
Binissalem-S. Salvador	26-24
S. Salvador-I. Bahía	35-34
Campos-S. Salvador	34-37

"CADETE"

Com ja és costum de cada any, va començar la lliga de bàsquet "Cadete".

L'equip que representa a Artà aquest any es diu VIALSA.

Al primer partit (1 de novembre) que els va enfrontar amb el Sant Josep B. encara que es va perdre, l'equip artanenc es va caracteritzar per la seva entrega durant tot el temps. El resultat final va ser enganyós, 47-60. Els màxims encistelladors artanencs varen ser en M. Jordà i en P. Vaquer amb 14 i 12 punts respectivament.

A la segona jornada, del dia 8 de novembre, el VIALSA va visitar al camp del Ramón Llull B. L'equip artanenc va fer uns dels millors partits de la seva història però l'actuació arbitral va ser desastrosa, perjudicant sempre al VIALSA. Aquest partit, encara que es va perdre per 71-60, s'ha de recordar pel paper que va saber fer el nostre equip davant un altre que tenia l'ajuda arbitral.

Els màxims encistelladors del nostre equip en aquest partit varen ser en M. Galan i en P. Vaquer amb 14 i 12 punts, respectivament.

MOTO CROSS

El passat diumenge dia 9 i al Circuit de "Sa Carbona", es disputà la penúltima prova puntuable per el Trofeu Mallorca de Moto Cross.

Poca gent hi assistí, malgrat la bona organització del "Moto Club 2 Temps".

En Juvenils guanyà en Jaime Del Barrio.

En Juniors el millor va ser en Pablo Sanz, seguit de'n P. Santandreu i en Tomás Fisher.

En la màxima categoria, molta lluita entre en Riutord i en Zubiri, guanyant aquest la prova.

FUTBOL

ALTRES RESULTATS

III REGIONAL

ARTA - LLUBI	1-0
CAMPANET-ARTA	1-0

JUVENILS

ARTA - BARRACAR	4-1
PORRERES - ARTA	1-0

INFANTILS

SES SALINES-AVANCE	2-3
AVANCE-MARGARITENC	4-0

ALEVINS

AVANCE - SES SALINES	1-3
ESPANYA - AVANCE	0-0

*Cursos de llengua
i Cultura de les Balears*

gratuïts i a ca seva

INFORMACIÓ I MATRÍCULA

RADIO ECCA

Gilbert de Censelas, 2 · EIP A TELS. 46 37 63 · 46 37 01

De DILLUNS a DIVENDRES de 9 a 11 i de 19 a 21 hores

PATROCINA

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

ESPORTS

PREFERENT

CARDASSAR - ARTA 2-2
ARTA - ANDRATX 0-0

Comentari:

El partit contra el Cardassar a Sant Llorenç, va ser positiu perquè vàrem dur un punt positiu i fora camp això sembla sempre a victòria.

Però el joc no va ser gairebé brillant ni molt manco. Una falta de marcatge de la nostra defensa, propicià el primer gol als 11 minuts de la primera part. La línia mitja tampoc donava rendiment i així a la segona part el Mister artanenc feia els dos canvis reglamentaris. Quedaven a la caseta en Damià i en Roselló, i sortien en Riera i en Perelló. Pensam que aquests canvis eren necessaris perquè els canviats no rendien, si bé els nous tampoc donaren revulsiu a l'equip, ja que abans del primer quart ja ens havien marcat el segon gol.

Tot semblava que acabaria així el partit, però els darrers 10 minuts canvià el decorat i l'Artà va fer dos gols de bonica factura empatant un par-

FUTBOL

tit que ja es donava per perdut, i que si hagués durat 10 minuts més potser haguéssim guanyat.

El passat diumenge el partit jugat a Ses Pesqueres contra l'Andratx va ser jugat amb valentia durant els 90 minuts, però la sort no ens acompanyà i el porter andratxol tot ho parà.

També volem dir que la defensa local no va estar a l'alçada d'altres partits i la mitja tampoc. A falta d'en Damià sortí en Remacho, que per cert encara no està en forma i per tant el seu joc no va ser efectiu, essent rellevat per en Perelló.

L'Andratx tampoc va ser manco i va fer lluir unes quantes vegades al nostre porter en Miquel Pelat. Així que podem afirmar que el resultat va ser just, i malgrat perdesim un punt positiu, ja són 9 els partits on no hem conegut la derrota.

CLASSIFICACIO REGIONAL PREFERENT

LLOSETENSE-CADE PAGUERA	1-2
SES SALINES-ESPORLES	5-3
R. L. VICTORIA-MARGARITENSE	3-1
PORTO CRISTO-ALCUDIA	0-0
POLLENSA-CULTURAL	2-1
FELANITX-CARDESSAR	0-0
ARTA-ANDRATX	0-0
SANTA PONSA-CAMPOS	5-0
LA UNION-ARENAL	1-2
SANTA PONSA	11 7 2 2 25 10 16 *4
Alcúdia	11 6 3 2 13 5 15 *5
Llosetense	11 6 3 2 14 8 15 *3
Artà	11 5 4 2 17 12 14 *2
Campos	11 4 6 1 5 6 14 *2
Cardassar	11 4 5 2 13 9 13 *3
Arenal	11 5 3 3 14 10 13 *3
R. La Victoria	11 6 0 5 26 19 12
Cade Paguera	11 5 1 5 15 9 11 *1
Andratx	11 4 3 4 19 13 11 *1
La Unión	11 4 3 4 13 13 11 -1
Pollença	11 *4 2 5 16 16 10 -2
Porto Cristo	11 4 1 6 10 17 9 -3
Ses Salines	11 3 2 6 13 19 8 -4
Esporles	11 2 4 5 15 23 8 -2
Felanitx	11 2 3 6 9 15 7 -5
Margaritense	11 3 1 7 6 21 7 -3
Cultural	11 1 2 8 12 32 4 -6

Hace 40 años

Son Servera, 3-11-46

Serverense 0 Artà 3

Alineación Artà

Ferrer

Nadal - Jiménez
Homar - Salord - Sancho

Pérez-Sastre-Truyols-Servera-Llinás

Goles: Linás, Tuyols, Sastre.

Arbitro: Sr. Coll.

Capdepera, 17-11-46.

Escolar 3 Artà 0

Alineación Artà:

Ferrer

Nadal - Jiménez
Homar - Sancho - Ginard (J.)

Pérez-Sastre-Truyols-Servera-Llinás.

Arbitro: Sr. Martorell.

Telex 69565 VGOR E G.A.T. 820

Calle Binicanella, 12 - ☎ 585515/52 - CALA MILLOR
Carretera Cala Agulla, 19 - ☎ 564017 - CALA RATJADA

SUPER VACACIONES OTOÑO-INVIERNO

RUSIA: 7 días. MOSCÚ-LENINGRADO 73.900
Incluye: Avión Madrid-Moscú. Madrid y Moscú-Leningrado-Moscú. Hoteles de lujo. Pensión completa. Visitas y excursiones diarias. Guía en español y asistencia a una función de teatro.

EGIPTO y Crucero de 4 días por el NILO.

Incluye avión, traslados, visitas y excursiones. Hotel de lujo. M/P y P/C en el crucero. Guía en español. 120.900

CANARIAS: estancias de 6 y 13 noches.

TENERIFE: 6 noches	29.900
13 "	39.900
COMBINADOS 6 noches	41.550
13 "	52.250

ESPECIAL HOSTELERIA

Viajes exclusivos para el personal de la hostelería y sus familiares.

ITALIA: a la carta. 12 días 50.900
Visitando NIZA, MILAN, VENEZIA, ASIS, ROMA, SIENA, FLORENCIA, PISA y COSTA AZUL. Hoteles de 3, 4 y 5 estrellas.

Gran tour BRUSELAS- AMSTERDAM y PARÍS. 12 días. Hoteles de 3 estrellas en A/D. 50.900
Las salidas son desde Palma, en NOV. y MAR.

FIN DE SEMANA EN SEVILLA

Real Betis - Real Mallorca
Del 6 al 8 de diciembre 22.000
Incluye avión, hotel XXX A/D y traslados.